

**MAVZU: TALABALARDA KOMMUNIKATIV
KOMPETENSIYANI RIVOJLANTIRISH METODIKASI VA
INTERAKTIV TA'LIM RESURSLARI ASOSIDA
TAKOMILLASHTIRISH**

Burxonova Aziza Ixtiyorovna

Kirish

Bugungi kunda ta'lim tizimidagi asosiy maqsad nafaqat bilim berish, balki talabalarda zamonaviy dunyoda muvaffaqiyatli ishlashi uchun zarur bo'lgan kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishdir. Kommunikativ kompetensiya talabaga samarali muloqot qilish, jamoa bilan ishlash, fikr almashish va o'z fikrini to'g'ri yetkazish imkonini beradi. Ushbu maqolada kommunikativ kompetensiyani rivojlantirish metodikasi hamda interaktiv ta'lim resurslaridan foydalanishning talabalarga ta'sirini ko'rib chiqamiz.

Kommunikativ Kompetensiya: Tushunchasi va Ahmiyati

Kommunikativ kompetensiya – bu shaxsning muloqot qilish qobiliyati, fikrlarini ravon va tushunarli ifoda etish, boshqalar bilan o'zaro tushunish va hamkorlik qilish malakasidir. Bu kompetensiya har qanday sohada muvaffaqiyatga erishish uchun muhim hisoblanadi. Xususan, talabalarda bu ko'nikmani rivojlantirish ularning nafaqat ta'lim jarayonida, balki kelajakda kasbiy faoliyatida ham muhim o'rin tutadi.

Kommunikativ Kompetensiyani Rivojlantirish Metodlari

Talabalarda kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishda quyidagi metodlardan foydalanish samarali hisoblanadi:

1. Rolli o'yinlar va insenirovka – Talabalar uchun real hayotdagi vaziyatlar asosida rolli o'yinlar o'tkazish orqali ularning muloqot qilish qobiliyatlari, ta'sirchan gapirish ko'nikmalari va moslashuvchanligi rivojlantiriladi.

2. Munozara va bahslar – Munozaralar orqali talabalar bir-birlariga qarama-qarshi fikrlarni ifodalash va tanqidiy tahlil qilish imkoniyatiga ega bo‘ladilar. Bu usul ularga o‘z fikrini himoya qilish va boshqalarning fikrlarini tinglash ko‘nikmasini rivojlantiradi.

3. Guruhiy loyihalar – Talabalar kichik guruhlariga bo‘linib ishlash orqali jamoaviy muloqot va birgalikda muammolarni hal qilishga o‘rganadilar. Bu ularning muvofiqlashtirish va mas’uliyat hissini shakllantiradi.

4. Ssenariy asosidagi muloqot mashqlari – Aniq ssenariy asosida berilgan topshiriqlar orqali talabalar hayotiy vaziyatlarda qanday muloqot qilish kerakligini o‘rganadilar. Bu usul orqali ular amaliy muloqot ko‘nikmalarini rivojlantirish imkoniyatiga ega bo‘ladilar.

Интерактив Та'лим Resurslari va Ularning Afzalliklari

Интерактив та'лим resurslari – bu zamonaviy axborot texnologiyalari asosida yaratilgan vositalar bo‘lib, ular talabalarning o‘z-o‘zidan mustaqil o‘rganish va faol ishtirok etish imkoniyatini kengaytiradi. Quyidagi interaktiv resurslar kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishda juda muhim o‘rin tutadi:

1. Online munozara platformalari – Talabalar virtual guruhlarda birgalikda muhokamalar o‘tkazib, o‘z fikrlarini ifoda etish va boshqalarning fikrlarini tanqidiy baholash imkoniyatiga ega bo‘ladilar. Misol uchun, Zoom, Google Meet, va MS Teams kabi platformalar orqali o‘quvchilar va o‘qituvchilar o‘rtasida samarali muloqot tashkil qilish mumkin.

2. Интерактив видео darslar va vebinarlar – Video darslar va jonli vebinarlar orqali talabalar real vaqt rejimida savol berish va javob olish imkoniyatiga ega bo‘ladilar, bu esa ularning fikr almashish ko‘nikmalarini rivojlantiradi.

3. Simulyatsiya dasturlari – Simulyatsiya dasturlari orqali talabalar turli vaziyatlarni amalda sinab ko‘rish imkoniga ega bo‘ladilar. Masalan, tibbiyot yoki muhandislik yo‘nalishidagi talabalar uchun yaratilgan simulyatsiyalar orqali ular nazariy bilimlarini amalda qo‘llash imkoniyatiga ega bo‘ladilar va bu esa o‘z navbatida samarali muloqot va muammolarni hal qilish ko‘nikmasini rivojlantiradi.

4. Virtual o'quv muhiti va o'yin asosidagi ta'lim resurslari– Virtual o'yinlar va o'quv platformalari orqali talabalar bir-birlari bilan raqobatlashib, o'z bilimlarini sinashlari mumkin. Bu ularda tanqidiy fikrlash, tezkor qaror qabul qilish va samarali muloqot qilish qobiliyatini shakllantiradi.

Interaktiv Ta'lim Resurslari Bilan Ta'minlangan Metodikaning Afzalliklari

Interaktiv ta'lim resurslari bilan kommunikativ kompetensiyani rivojlantirish usullarining afzalliklari ko'p. Ushbu resurslar nafaqat bilimlarni mustahkamlashga yordam beradi, balki talabalarda quyidagi ko'nikmalarni ham rivojlantiradi:

- O'z-o'zini boshqarish – Talabalar mustaqil ravishda bilim olishni o'rganadi va shu orqali o'zini boshqarish va vaqtni samarali taqsimlash qobiliyatiga ega bo'ladi.

- Ijodkorlik va tanqidiy fikrlash – Interaktiv darslar talabalar ijodkorligi va tanqidiy fikrlashini rivojlantirishga yordam beradi, chunki ular turli xil vaziyatlar va muammolarni yechishda o'z qobiliyatlarini sinashadi.

- Ijtimoiy moslashuvchanlik – Talabalar turli guruhlar bilan ishlash va turli madaniyatlarga moslashish qobiliyatini o'zlashtiradi.

Xulosa

Talabalarda kommunikativ kompetensiyani rivojlantirish, ularning kelajakdagi muvaffaqiyati uchun asosiy hisoblanadi. Interaktiv ta'lim resurslari asosida ishlab chiqilgan metodikalar esa bu jarayonni samarali tashkil etishga yordam beradi. Ushbu metodika yordamida talabalar nafaqat bilimlarni puxta egallashadi, balki zamonaviy dunyoda muvaffaqiyat qozonish uchun zarur bo'lgan kommunikativ kompetensiyalarni ham rivojlantiradi. Shu sababli, ta'lim jarayoniga interaktiv resurslarni keng joriy qilish orqali biz kelajak avlodini raqobatbardosh va muloqotga tayyor etib tarbiyalaymiz.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 29-apreldagi «O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida»gi PF-5712-sonli farmoni.

2. Sidorova Galina Aleksandrovna, —Xalqaro tadqiqotlarda ishtirok etish – inson kapitalini rivojlantirish omilidir|| mavzusidagi xalqaro vebinar. Rossiya, 2020 y.
3. Qurbonova M.F. Mustaqil ishlarni tashkil etish asosida boshlangich sinf oquvchilarini oquv-bilish kompetensiyalarini shakllantirishga yonaltirilgan metodlar. Xalq ta`limi, 2020. 3- maxsus son, 37-43 bet.
4. Kuznetsova Marina Ivanovna, — PIRLS 2021 xalqaro solishtirma tadqiqoti doirasida o`qish savodxonligini shakllantirishning o`ziga xos xususiyatlaril|. 2021 y.